

Дмитро Скрицький,

здобувач ступеня доктора філософії,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна

Юлія Книш,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Демократичне врядування в публічній сфері»,
Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»
м. Київ, Україна

Олена Акименко,

доктор економічних наук,
професор кафедри економіки, обліку та оподаткування,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

ГЛОБАЛЬНА ЦИФРОВІЗАЦІЯ: ІНІЦІАТИВИ СТІМКОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Актуальність проблеми. Цифровізація створює виклики для підприємств та урядів, оскільки вони повинні адаптуватися до нових технологій та процесів, щоб залишатися конкурентоспроможними та ефективними. Одним з ключових аспектів успішної цифрової трансформації є ефективне управління під час цього процесу. Пошук нової моделі економічного розвитку, яка зорієнтована на інтелектуальний та творчий потенціал людської особистості, безумовно пов'язаний із зміною глобального укладу соціально-технологічного характеру. В свою чергу, широке застосування цифрових технологій якісно вплинуло на забезпечення інформаційно-комунікаційних зв'язків учасників суспільного життя та виникнення цифрової економіки як явища. За таких умов ключовими суб'єктами підприємництва є суб'єкти е-бізнесу з їх орієнтацією на створення (вдосконалення, використання) зазначених технологій та інших е-ресурсів і надання е-послуг. І перший крок на шляху до принципово нової реальності вже зроблено. Так, у більшості розвинутих країн світу вже впроваджуються процеси цифровізації, а запровадження електронно-цифрових засобів виробництва та електронно-комунікаційних технологій створює нові ефективні чинники соціально-економічного зростання [1].

Мета дослідження. Отже, метою наукової роботи є дослідження тенденцій стрімкого відновлення та розвитку України через інновації та цифровізацію.

Результати наукових досліджень. Загальноновизнано, що лідерами у світовій системі господарювання є країни, які здійснюють результативну, стратегічно спрямовану політику інноваційно-інвестиційного напрямку. Цим індустріально розвиненим країнам притаманні: (1) високий рівень і якість життя громадян; (2) великий запас виробленого капіталу; (3) зайнятість населення у високоспеціалізованих сферах діяльності; (4) величезний обсяг ВВП. Йдеться про 24 країни Північної Америки, Західної Європи і Тихоокеанського басейну, в основі міжнародної конкурентоспроможності яких, як і раніше, закладені: споконвічні традиції нації, освіта і освіченість, розвинена наука, потужна індустрія, висококваліфіковані інженерні кадри [2].

Країни з розвинутою економікою, які стали на шлях Індустрії 4.0, цифрової економіки, домінують у світовій торгівлі, займаючи найбільш прибуткові ніші товарів глибокої переробки, послуг і об'єктів інтелектуальної власності. Сінгапур, Великобританія, Нова Зеландія, ОАЕ, Естонія, Японія, Ізраїль та інші країни-лідери з розвитку цифрової економіки вже впроваджують процеси цифровізації в різних сферах, серед яких: транспорт, освіта, розвиток електронних

засобів і новітніх технологій. Отже, цифровізація економіки стає пріоритетом розвитку більшості країн з урахуванням того, що цифровізація є глобальною тенденцією сучасності, яка сприяє швидкому розвитку інновацій і технологій та стимулом розвитку кожної галузі та економіки в цілому.

В Україні шлях запровадження цифровізації пов'язують з такими етапами:

- затвердженням Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України;
- анонсуванням на 20-му саміті «Україна – ЄС» незмінної готовності України наблизити своє законодавство до законодавства ЄС в галузі цифрового ринку (9.07.2018 р.);
- створенням Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, Міністерства цифрової трансформації України (2019 р.);
- розглядом на засіданні Координаційної ради «3 питань розвитку цифрової економіки та суспільства України» головних питань, серед яких: Концепція та структура проекту закону «Про цифрову економіку України»; Цифрова інфраструктура (Широкопasmовий доступ до Інтернету); Концепція розвитку безготівкових розрахунків в Україні (Програма «Cashless Economy»); Цифровий розвиток регіонів (Програми «Smart City»); Програма Європейського Союзу – EU4Digital (січень 2019);
- створенням застосунку Дія, яким користуються 18,7 млн українців і який повністю змінив уявлення про взаємодію держави і громадян (за 3 роки у застосунку запущено 14 цифрових документів та понад 25 послуг);
- розробкою проекту «Цифрова адженда України – 2020» із формулюванням основних принципів цифровізації України (доступність; націленість; забезпечення економічного зростання шляхом використання цифрових технологій; свобода друку, інформації (незалежність, різноманітність засобів масової інформації); відкритість та співпраця; стандартизація; безпека та довіра; комплексність та системність);
- впровадженням Міністерством цифрової трансформації України Digital4Freedom – міжнародної ініціативи стрімкого відновлення та розвитку України через інновації та цифровізацію (2022 р.) [3 – 7].

Зараз глобальні технологічні компанії підтримують Україну та визнають значний внесок України в захист та розвиток свободи та демократії у всьому світі. Погоджуємось із думкою М. Федорова, що цифрова інфраструктура є найбільш стійкою та ефективною під час війни, а пропозиція (діджитал-лендліз) міжнародним партнерам та топовим світовим компаніям (Microsoft, Rakuten, Apple, Amazon, Google, IBM, Palantir, Mastercard, Visa) щодо співробітництва та їх залучення в будівництво цифрового майбутнього вільного світу та здійснення внеску у розвиток цифрової України, є доречною та актуальною. «У жодній іншій країні світу у вас не буде такого шансу долучитися до впровадження найпередовіших технологій на державному рівні. Це одночасно експеримент, цифрова революція і модернізація вже наявної системи. Це шанс для вас, для наших компаній та всього світу», – зазначив Міністр цифрової трансформації М. Федоров [9].

Безумовно, цифрові перетворення складно даються нашій державі, однак певні дії в напрямку розбудови цифрової інфраструктури вже є, серед них: міжнародна ініціатива відновлення та розвитку України через інновації та цифровізацію Digital4Freedom із залученням провідних компаній; отримання від компанії «Київстар» допомоги в розмірі 300 млн грн для розвитку нових технологій, введення цифрових сервісів до економіки та життя країни загалом (а також відновлення цифрової інфраструктури); оголошення Урядом ключових проектів цифрового майбутнього України для залучення коштів до програми «цифрового лендлізу»; проект державної програми «Україна – цифровий хаб для Азійського та Європейського магістрального трафіку» щодо створення в Україні найбільшого ІТ-хабу Східної Європи та проектів цифрового відновлення й розвитку нашої держави в напрямках комплексної системи моніто-

рингу післявоєнного відновлення на основі відкритих даних, програми державних гарантій для сприяння відновленню електронних комунікаційних мереж, стратегії розвитку хмарної інфраструктури, державної програми щодо будівництва споруд електронних комунікацій та розроблення Цифрового порядку денного України на 2022–2025 роки; створення спеціалізованого центру пожертвувань ІКТ/технічного обладнання для України (Digital Tech Hub) у межах ініціативи «Scale Up Europe» для подальшої технічної підтримки та приєднання України до Програми цифрової Європи; отримання від компанії «Cisco» мережевого обладнання на понад 5 млн дол. США; отримання внеску від «NextGenerationEU», зокрема Фонду відновлення та стійкості ЄС (Recovery and Resilience Facility, RRF; удосконалення нормативно-правового забезпечення з урахуванням змін європейського законодавства (зокрема щодо цифрових ринків та цифрових послуг) тощо.

Висновки. Отже, нова цифрова парадигма, як один з вимірів відновлення в післявоєнний період, потребує розробки нового формату відносин між регуляторами та ключовими учасниками цифрових ринків, мобілізації додаткових ресурсів для відновлення та створення нових можливостей інтеграції України в міжнародний цифровий простір. Це дозволить активізувати залучення фінансування для подальшої цифрової трансформації економіки України, підвищення цифрового потенціалу та стійкості українських компаній в післявоєнний період.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Akyumenko O., Petrovska A., Zholobetska M., Skrytskyi D. Digital development of the economy and its role in improving the competitiveness of Ukraine // *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29. No. 8s. P. 2290 – 2296. (Science and Engineering Research Support Society, Australia, ISSN: 2005-4238; <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid> (дата звернення 12.05.2023 р).
2. Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології : матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 19 – 20 вересня 2019 р. [Електронний ресурс] / МОН України, УкрІНТЕІ [та ін.]. Київ : УкрІНТЕІ, 2019. 404 с.
3. Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки, розпорядженням Кабінету Міністрів України №67 від 17 січня 2018 року. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 12.05.2023 р).
4. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/> (дата звернення 12.05.2023 р).
5. Проблеми та перспективи гармонізації цифрового ринку України з ринками ЄС та країн СхП : аналітичний звіт. URL : <https://cid.center/wp-content/uploads> (дата звернення 12.05.2023 р).
6. Цифрова едженда України – 2020. Проект («Цифровий порядок денний – 2020»), ГС «ХАЙ-ТЕК ОФІС УКРАЇНА, 2016. URL: <https://ucco.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення 12.05.2023 р).
7. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-XII із змінами, внесеними згідно із Законами № 2756-VI від 02.12.2010 р., ВВР, 2011, № 23, ст. 160. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 12.05.2023 р).
8. Положення про Міністерство цифрової трансформації України, постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 12.05.2023 р).
9. Мінцифра запускає Digital4Freedom – міжнародну ініціативу стрімкого відновлення та розвитку України через інновації та цифровізацію. URL: <https://thedigital.gov.ua/news> (дата звернення 12.05.2023 р).
10. Дії 3 роки. Як Україна отримала місце у світовій історії цифровізації? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/14/697034/> (дата звернення 12.05.2023 р).